

Quicksan soortenbescherming

Molenbeek fase 2

In het kader van een bestemmingsplanwijziging

Uitvoering	Ruimte voor Advies BV Deventerstraat 179, 8171 NS Vaassen
Opdr.gvr.	Gemeente Nunspeet
Locatie	Plangebied "Molenbeek fase 2" te Nunspeet
Datum	11 september 2017
Status	Versie 1.1

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding en doel	
1.2	Beschrijving locatie en ingreep	
1.3	Opzet onderzoek	
2	Resultaten beschermde soorten	5
2.1	Vaatplanten	
2.2	Broedvogels	
2.3	Vleermuizen	
2.4	Grondgebonden zoogdieren	
2.5	Amfibieën, vissen en reptielen	
2.6	Overige soortgroepen	
3	Effecten beschermde soorten	9
3.1	Vaatplanten	
3.2	Broedvogels	
3.3	Vleermuizen	
3.4	Grondgebonden zoogdieren	
3.5	Amfibieën, vissen en reptielen	
3.6	Overige soortgroepen	
4	Conclusies en Aanbevelingen	12
5	Samenvatting wettelijk kader	13

1

INLEIDING

1.1 Aanleiding en doel

Onderhavig rapport beschrijft de bevindingen van een quickscan flora en fauna uitgevoerd op de geplande locatie van fase 2 van nieuwbouwwijk Molenbeek in het noordoosten van Nunspeet. Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging. Het laten uitvoeren van een dergelijke quickscan heeft tot doel om de (mogelijke) negatieve effecten van de ingreep op door de Wet natuurbescherming beschermde soorten in te schatten. De basis van de quickscan wordt gevormd door een beknopt bronnenonderzoek (verspreidingsatlassen, websites etc.), expert judgement en een veldbezoek. Het onderzoek betreft een momentopname, er kan dus geen rekening worden gehouden met de dynamische aspecten van natuur, zoals migratie en kolonisatie door soorten en veranderd terreingebruik en –beheer na afloop van het onderzoek. Dit is inherent aan ecologisch onderzoek. Uit de verkennende natuurtoets kan blijken dat negatieve effecten mogelijk zijn. In dat geval wordt gekeken of negatieve effecten met specifieke maatregelen voorkomen kunnen worden of dat nader onderzoek vereist is om te onderzoeken of de bestemmingsplanwijziging inderdaad tot negatieve effecten op beschermde soorten leidt. De geldigheidsduur van resultaten bedraagt voor zwaarder beschermde soorten maximaal 3 jaar en voor licht beschermde soorten 5 jaar. Het onderdeel “gebiedsbescherming” van de Wet natuurbescherming is nadrukkelijk geen onderdeel van de onderzoeksopdracht en wordt daarom verder niet benoemd.

1.2 Beschrijving locatie en ingreep

Het plangebied betreft een terrein van ongeveer 14 hectare in het noordoosten van Nunspeet in de driehoek Elburgerweg (N310) - Bovenweg - Wezenland. Het bestaat momenteel overwegend uit agrarisch grasland met een monotoon en open karakter. In het oostelijk deel, nabij de rotonde Elburgerweg - Oenenburgerweg, ligt een bouwmarkt met omringende bomenrij die naar verwachting zullen verdwijnen. Binnen het plangebied staan verder enkele groepjes en solitaire bomen. De bomenrijen langs de N310 liggen buiten het plangebied.

Direct ten westen van de locatie ligt het plangebied van Molenbeek fase 1 waar ongeveer 200 woningen gerealiseerd worden. Enkele bestaande woningen aldaar worden ingepast in de nieuwbouwwijk, ook blijven enkele houtopstanden behouden. Het landschap in noordelijke richting bestaat uit relatief kleinschalig agrarisch cultuurlandschap dat doorloopt tot aan de randmeerkust. Ten zuiden en oosten van het plangebied ligt de bebouwde kom van Nunspeet. Direct ten zuiden van het dorp ligt de Veluwe.

Binnen het plangebied wordt een nog onbekend aantal woningen gerealiseerd. Vrijwel het gehele terrein wordt daartoe bouwrijp gemaakt en heringericht. Bomen binnen het aangegeven plangebied blijven behouden met uitzondering van de bomen rond de bouwmarkt. Ook de meeste bestaande gebouwen vallen buiten de ingreep. Wel wordt alle bebouwing binnen de hekken van de bouwmarkt verwijderd. Enkele ondiepe afwateringssloten worden verwijderd. Het zuidwestelijk deel van het terrein was ten tijde van het veldbezoek deels in gebruik als bouwdepot voor de werkzaamheden behorend bij Molenbeek fase 1.

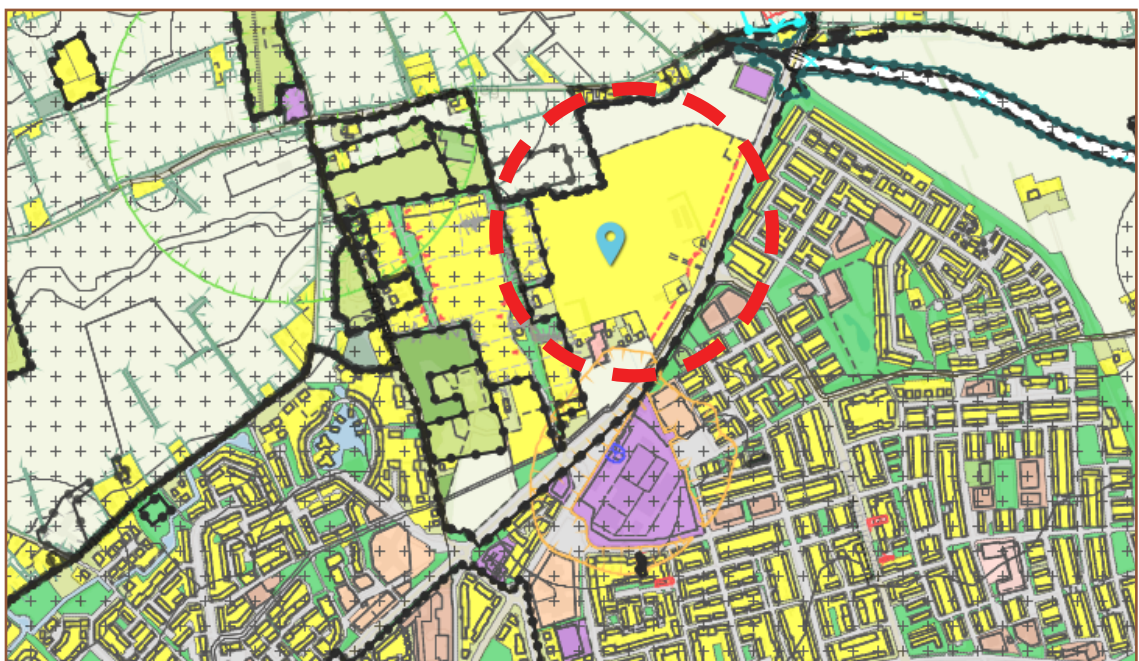
1.3 Opzet onderzoek

De ecologische quickscan bestaat uit een beknopt literatuuronderzoek (verspreidingsatlassen, websites, eerdere onderzoeken) en een veldbezoek. Op 20 april 2017 is de locatie bezocht door een

ervaren ecooloog van bureau Ruimte voor Advies. Tijdens dit onderzoek is het terrein verkend op de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde planten en dieren. Daarbij is vooral gelet op sporen die op vaste, jaarrond beschermde nesten, verblijfplaatsen of groeilocaties duiden van beschermde soorten waarvan het voorkomen in het gebied bekend is (verspreidingsatlassen, websites, eigen kennis). De aanwezigheid van beschermde planten en dieren is mede ingeschat op basis van de terrein- en habitatkenmerken. Het veldbezoek is uitgevoerd onder lichtbewolkte omstandigheden bij een temperatuur van 10 °C en weinig wind, ZW2.

Afb. 1.1: Globale ligging onderzoeksgebied (rood omlijnd) met als achtergrond een luchtfoto uit 2015. Inmiddels zijn de bouwwerkzaamheden van Molenbeek fase 1 gestart en is door het plangebied een weg voor bouwverkeer aangelegd. Bron ondergrond: Atlas van Gelderland, website provincie Gelderland.

Afb. 1.2: Globale ligging plangebied. Het betreft het grote gele vlak binnen de rode cirkel. Bron ondergrond: Ruimtelijkeplannen.nl.

2

RESULTATEN BESCHERMDE SOORTEN

2.1 Vaatplanten

Een groot deel van het terrein bestaat uit zeer soortenarm cultuurgrasland. De bodem is over de hele linie te vermest en verzuurd voor zeldzame of beschermde plantensoorten. Er zijn geen waarnemingen van beschermde vaatplanten uit het gebied en directe omgeving bekend. Soorten die wel in het plangebied voorkomen zijn dan ook veelal nitrofiële soorten zoals Paardenbloem, Veldzuring en Smalle weegbree. Langs de greppels groeien soorten als Pinksterbloem, Echte valeriaan en Vogelmuur. In de nabijheid van bomen zijn verder Grote brandnetel, opslag van vlier en prunussen en braamstruweel aanwezig. Er zijn geen (resten van) voorjaarsbloeiers als Sneeuwkllokje, Bosanemoon en Daslook (voorheen beschermd maar nu niet meer) aangetroffen. Bijzondere vegetatie kan dan ook met zekerheid als afwezig worden beschouwd.

2.2 Broedvogels

2.2.1 Jaarrond beschermde broedvogels

Van een beperkt aantal vogelsoorten is de nestplaats jaarrond beschermd, bijvoorbeeld omdat de vogels zelf niet staat in om een nest te bouwen of omdat mogelijke nestplaatsen slechts beperkt beschikbaar zijn. In de omgeving van Nunspeet zijn de volgende soorten met jaarrond beschermde nestplaats waargenomen: Buizerd, Sperwer, Havik, Boomvalk, Wespendif, Kerkuil, Steenuil, Ransuil, Roek, Ooievaar, Huismus en Gierzwaluw.

Voor de meeste hierboven genoemde soorten is het plangebied niet geschikt als broedbiotoop of jachtgebied. De roofvogels, Ransuil en Roek broeden overwegend hoog in bomen. Nesten van deze soorten zijn niet aanwezig in of langs de rand van het plangebied. Ook zijn er geen nestpalen van Ooievaars in de directe omgeving. De Gierzwaluw broedt vrijwel uitsluitend binnen de bebouwde kom in stenen gebouwen onder pannendaken, achter regenpijpen en andere toegankelijke holle ruimtes. De gebouwen van de bouwmarkt zijn ongeschikt. Ten eerste zijn ze weinig aantrekkelijk doordat ze niet uit steen zijn opgetrokken en in het buitengebied liggen. Ten tweede hebben Gierzwaluwen een obstakelvrije in- en uitvliegroute op voldoende hoogte nodig met toegang tot potentiële broedlocaties aan de buitenzijde van het gebouw. Daarvan is in het geval van de bouwmarkt geen sprake.

Zowel Steenuil als Kerkuil komen in het buitengebied ten noorden van Nunspeet voor. In het voorjaar van 2016 is door bureau Ruimte voor Advies een steenuilinventarisatie uitgevoerd rond het plangebied Molenbeek fase 1 (Harleman & Mossink 2016). Daarbij zijn ook territoria in de omringende gebieden in kaart gebracht, waaronder het zuidelijk en westelijk deel van plangebied Molenbeek fase 2. De zuidwestelijke hoek is in beperkte mate geschikt als jachtgebied voor Steenuilen. Echter, tijdens de inventarisatierondes in 2016 is geen territorium vastgesteld dat overlapt met het plangebied van fase 2. De situatie is intussen niet in gunstige zin gewijzigd waardoor beschermde gebiedsfuncties van de Steenuil op dit moment nog steeds als afwezig beschouwd mogen worden. Het oostelijk deel van het plangebied is weliswaar niet onderzocht maar de dichte monotone grasmat in het open landschap is volledig ongeschikt als jachtbiotoop. Verblijfplaatsen van de Kerkuil ontbreken binnen het plangebied en als jachtgebied is het matig geschikt. De omgeving ten noorden van het plangebied is daarentegen wel aantrekkelijk en hier is de soort ook recentelijk (2016, waarneming.nl en eigen waarneming) waargenomen.

Van de Huismus zijn broedgevallen vastgesteld op het terrein van de bouwmarkt. Er zijn tenminste drie nestlocaties vastgesteld verdeeld over twee gebouwen. De nesten bevinden zich achter

houten betimmeringen en zijn van buitenaf niet zichtbaar. De ouders vlogen tijdens het veldbezoek af en aan met voedsel, er zaten dus jongen in het nest. De totale populatie op het terrein wordt geschat op 4-6 broedparen. Aanvullend onderzoek is nodig om de exacte aantallen en locaties vast te stellen. Dit kan in de vorm van twee gerichte veldbezoeken in de periode 1 april - 15 mei of vier gerichte veldbezoeken in de periode 20 maart - 10 juni. De mussen foerageren hoofdzakelijk rond de woningen in de directe omgeving en op het terrein van de bouwmarkt en vinden hier ook voldoende beschutting en dekking.

2.2.2 Overige broedvogels

De bomen binnen het plangebied zijn geschikt voor diverse algemene broedvogels. Met name duiven en zangvogels zoals de Vink zijn tijdens het broedseizoen nestelend in de eiken te verwachten. De gebouwen van de bouwmarkt bieden mogelijkheden voor de Boerenzwaluw. Boerenzwaluwen zijn wel foeragerend aangetroffen maar recente of verlaten nesten zijn niet gevonden. Ook Spreeuwen zouden in de loodsen en schuren kunnen broeden. Grondbroeders zoals weidevogels zijn niet te verwachten. De weilanden hebben een zeer dichte grasmat en bloeiende kruiden zijn schaars. Kuikens maken geen kans door voedselgebrek (ontbreken van insecten) en de ondoordringbaarheid van de grasmat. Bovendien lopen er huiskatten door het gebied. De greppels zijn dusdanig klein dat de kans op broedgevallen van eenden nihil lijkt.

2.3 Vleermuizen

2.3.1 Inleiding

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn strikt beschermd en vallen onder het regime van de Habitatrichtlijn. Er zijn gebouwbewonende soorten en vleermuizen die hun verblijfplaatsen in bomen hebben (holtes, scheuren, achter losse schors). Ze beschikken meestal over een netwerk van verblijfplaatsen waartussen regelmatig roulatie plaatsvindt. Vaste verblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd, ook al zijn deze niet het hele jaar door in gebruik. Foerageergebied is in sommige situaties beschermd, namelijk wanneer het een essentieel onderdeel van de functionele leefomgeving van een populatie vormt. Hetzelfde geldt voor vliegroutes.

2.3.2 Verblijfplaatsen

De bebouwing op het bouwmarktterrein biedt mogelijkheden voor vleermuizen. Toegankelijke holle ruimtes achter betimmeringen en in de dakconstructies zijn geschikt als verblijfplaats voor diverse vleermuissoorten. Te verwachten soorten zijn met name Gewone en Ruige dwergvleermuis en Gewone grootoorvleermuis. De bebouwing is geschikt als zomer- en paarverblijf voor de genoemde soorten, en in mindere mate als kraamverblijfplaats of overwinteringslocatie. Verder zijn enkele eiken rond de bouwmarkt geschikt als zomer- en paarverblijf door scheuren en losse stukken schors. Aanvullend onderzoek is noodzakelijk om vast te stellen of er daadwerkelijk verblijfplaatsen aanwezig zijn in de gebouwen en in de bomen rond de bouwmarkt. Conform de richtlijnen van het Vleermuisprotocol 2017 dient dit plaats te vinden in de vorm van vier gerichte, nachtelijke veldbezoeken onder geschikte omstandigheden (2x in de periode 15 mei - 15 juli, 2x tussen 15 augustus - 1 oktober). Tijdens dit onderzoek kan tevens het belang van de bomen rond de bouwmarkt als foerageergebied onderzocht worden.

2.3.3 Foerageergebied

De bomen rond de bouwmarkt vormen geschikt jachtgebied voor vleermuizen. Rond eiken is meestal veel voedsel beschikbaar in de vorm van insecten. De bomen bieden bovendien beschutting in een relatief open landschap. Het is op voorhand niet te zeggen of het om zogenaamd "essentieel" foerageergebied gaat. Het is ook mogelijk dat vleermuizen er niet of nauwelijks

gebruik van maken en parken en grotere houtopstanden in de omgeving prefereren. Aanvullend onderzoek is noodzakelijk en is uitstekend te combineren met onderzoek naar verblijfplaatsen.

2.3.4 Vliegrouetes

Doorlopende lineaire landschapsstructuren ontbreken binnen het plangebied. De bomerij in de zuidelijke berm van de N310 is mogelijk onderdeel van een vleermuizenvliegroete tussen verblijfplaatsen binnen de bebouwde kom en foerageergebieden in het landelijk gebied. Significante verstoring van de vliegrouete door bijvoorbeeld toename van lichtintensiteit is op voorhand uit te sluiten gezien de ligging ten opzichte van het plangebied.

2.4 Grondgebonden zoogdieren

Onder "grondgebonden zoogdieren" verstaan we hier alle zoogdieren met uitzondering van vleermuizen. Op het terrein zijn sporen aangetroffen van Konijn, Haas, Woelrat en Bruine rat. Andere te verwachten soorten zijn bijvoorbeeld Bosmuis, Veldmuis, Huisspitsmuis en Ree (foeragerend). Deze soorten staan op de vrijstellingslijst van de provincie Gelderland of zijn onbeschermd. Het terrein van de bouwmarkt is onderzocht op sporen van de Steenmarter. Er zijn geen aanwijzingen (pootafdrukken, prooiresten, uitwerpselen) aangetroffen die op aanwezigheid duiden. Ook zouden de Huismussen vermoedelijk weinig kans maken met marters op het terrein. De Steenmarter kan dan ook als afwezig beschouwd worden. De Das, Eekhoorn en Boomarter komen in de omgeving voor maar er zijn geen nesten of burchten binnen het plangebied aangetroffen.

2.5 Amfibieën, vissen en reptielen

Delen van het plangebied zijn matig geschikt als landhabitat voor enkele algemene amfibieënsoorten (Bruine kikker, Gewone pad, Kleine watersalamander). Deze soorten zijn mogelijk aan te treffen rond locaties met bomen en op de iets minder droge terreindelen (met name rond greppels). De greppels stonden ten tijde van het veldbezoek al vrijwel droog en het weinige water was hoogstwaarschijnlijk te sterk verzuurd om als voortplantingswater te kunnen dienen. Voor beschermde amfibieën is het plangebied ongeschikt en waarnemingen ontbreken uit de directe omgeving. Geschikt biotoop voor reptielen ontbreekt. Zo zijn er geen overgangen tussen bosrand en heide of schraal kruidenrijk grasland en zijn er geen broeihopen waar Ringslangen gebruik van kunnen maken. Door het ontbreken van permanent oppervlaktewater is aanwezigheid van vissen eveneens uitgesloten.

2.6 Overige soortgroepen

Voor zwaar beschermde of bedreigde dagvlinders, libellen en andere soortgroepen ontbreken de vaak zeer specifieke voorwaarden die ze aan hun leefgebied stellen. Er zijn geen recente waarnemingen van dergelijke soorten uit de directe omgeving van het plangebied bekend. Het is daarom uitgesloten dat dergelijke soorten hier voorkomen.

Afb. 2.1: Aanzicht plangebied vanuit westelijke richting gezien. Het gebied heeft een overwegend open agrarisch karakter. Op de achtergrond rechts is de bouwmarkt te zien.

Afb. 2.2: Close-up van een te behouden bosje in het noordwestelijk deel van het plangebied.

Afb. 2.3: Monotoon agrarisch grasland in het oostelijk deel van het plangebied. Links de bomen rond de bouwmarkt.

Afb. 2.4: Aanzicht deel bouwmarktterrein met rechts een grote loods en links de eikenrij.

Afb. 2.5: Huismus en nestingang in één van de gebouwen behorend tot de bouwmarkt.

3

EFFECTEN BESCHERMDE SOORTEN

3.1 Flora

Geschikte omstandigheden voor beschermde of bijzondere soorten vaatplanten ontbreken binnen het onderzoeksgebied. De plannen leiden niet tot aantasting van groeiplaatsen van beschermde plantensoorten, nader onderzoek naar mogelijke negatieve effecten is niet nodig.

3.2 Broedvogels

Er broeden diverse paartjes Huismussen in de gebouwen van de bouwmarkt. Sloop van de bouwmarkt leidt met zekerheid tot het verlies van de aanwezige nestlocaties. Aanvullend onderzoek conformde richtlijnen van de Soortenstandaard Huismus 2.0 is noodzakelijk om de effecten van de ingreep in kaart te brengen. Nesten van de Huismus zijn jaarrond beschermd. Voor het weghalen of vernielen van nesten is een ontheffing nodig voor het overtreden van artikel 3.1, lid 2 van de Wet natuurbescherming. Ook de rest van de functionele leefomgeving (schuilgelegenheid, foerageergebied etc.) is beschermd. Een ontheffing wordt alleen afgegeven wanneer aan de volgende voorwaarden voldaan wordt:

- a) Geen andere bevredigende oplossing
- b) Sprake van een in de wet genoemd belang
- c) Geen verslechtering/afbreuk aan de staat van instandhouding van de soort

Voor soorten van de Vogelrichtlijn is slechts het belang "Volksgezondheid of openbare veiligheid" mogelijk van toepassing. Te denken valt bijvoorbeeld aan aanwezigheid van gevaarlijke stoffen op het terrein. Het zal naar verwachting relatief eenvoudig zijn om voldoende alternatieven voor Huismussen te realiseren om de gunstige staat van instandhouding te garanderen. De bouw van een nieuwe woonwijk kan zelfs zeer gunstig uitpakken voor de soort indien op de juiste wijze natuurinclusief gebouwd wordt. Voornaamste voorwaarden zijn voldoende potentiële nestgelegenheid in de vorm van vogelvides, inbouwkasten e.d. en voldoende opgaand groen in de nabijheid van nestlocaties. Naast de Huismus kan ook de Gierzwaluw profiteren van een natuurinclusieve aanpak.

Tijdens het broedseizoen is de kans op aantasting van nesten van algemene broedvogels in bomen, struiken en andere opgaande begroeiing groot. Tijdelijke verstoring van nesten is onder de Wet natuurbescherming toegestaan zolang dit niet leidt tot het permanent verlaten van bezette nesten. Het aantasten of vernielen van nesten met eieren of jongen is nooit toegestaan. Buiten het broedseizoen leiden werkzaamheden niet tot negatieve effecten op algemene broedvogels. De te verwachten algemene soorten zijn prima in staat om volgend seizoen een alternatieve broedlocatie te vinden. In de periode oktober - half maart is de kans op broedgevallen zeer klein. Bij voorkeur worden eventuele rooi- en snoeiwerkzaamheden in deze periode uitgevoerd. Let wel op late of juist extreem vroege broedgevallen van duiven, onder warme omstandigheden kunnen Houtduif en Turkse tortel vrijwel het gehele jaar tot broeden overgaan en zeker zolang bomen nog in blad staan. Ook de sloop van bebouwing kan tot vernieling van nesten leiden tijdens het broedseizoen. Omdat de mogelijke broedperiode overlapt met die van de Huismus kunnen sloopwerkzaamheden toch al niet plaatsvinden tijdens het broedseizoen.

3.3 Vleermuizen

De te slopen gebouwen van de bouwmarkt zijn geschikt als zomer- en paarverblijfplaats (en in mindere mate kraam- of winterverblijf) voor diverse vleermuissoorten en dan met name Gewone en Ruige dwergvleermuis en Gewone grootoorvleermuis. Ook zijn enkele Zomereiken rond de bouwmarkt geschikt als zomer- of paarverblijfplaats. Aanvullend onderzoek conform de richtlijnen van het Vleermuisprotocol 2017 is noodzakelijk om aan- of afwezigheid van verblijfplaatsen te onderzoeken. Dit onderzoek is te combineren met onderzoek naar het belang van foerageergebied rond de bouwmarkt. Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn opgenomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. De vleermuizen en hun functionele leefomgeving zijn strikt beschermd. Voor het aantasten van vaste verblijfplaatsen, essentieel foerageergebied en belangrijke vliegroutes is een ontheffing nodig die alleen kan worden afgegeven als aan de alle onderstaande voorwaarden voldaan wordt:

- a) Geen andere bevredigende oplossing
- b) Sprake van een in de wet genoemd belang
- c) Geen verslechtering/afbreuk aan de staat van instandhouding van de soort

Voor soorten van de Habitatrichtlijn geldt naast de belangen volksgezondheid en openbare veiligheid ook het belang "dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten". De realisatie van de woonwijk is met zekerheid te scharen onder dwingende redenen van groot openbaar belang. Het aanvragen van een ontheffing en uitvoering van werkzaamheden volgens een goedgekeurd mitigatieplan is noodzakelijk indien vleermuisverblijfplaatsen of essentieel foerageergebied worden aangetroffen. De realisatie van een nieuwbouwwijk kan volop kansen bieden voor lokale gebouwbezonende vleermuispopulaties. Naast de eerder genoemde soorten kan ook de kwetsbare Laatvlieger profiteren van de juiste maatregelen. Wij raden daarom ten eerste aan om bij het ontwerp rekening te houden met de mogelijkheden die vaak goedkoop en eenvoudig te creëren zijn voor zowel vleermuizen als vogels. Enkele voorbeelden zijn het in metselen van vleermuiskasten of het creëren van toegangen tot holle ruimtes in spouwmuren, achter betimmeringen of dakdelen.

3.4 Grondgebonden zoogdieren

Op het terrein zijn geen holen, nesten of andere vaste verblijfplaatsen van beschermde grondgebonden zoogdieren aangetroffen anders dan van soorten die op de vrijstellingslijst van de provincie Gelderland staan. De bestemmingsplanwijziging zal geen effect hebben op het functioneren van beschermde vaste rust- en voortplantingsplaatsen van de zwaarder beschermde grondgebonden zoogdiersoorten die in de bredere omgeving kunnen voorkomen (Das, Steenmarter, Boomarter, Eekhoorn). Op de kleine, (zeer) algemene knaagdieren en insecteneters heeft herinrichting van het terrein wellicht een negatief effect maar voor deze soorten geldt slechts de algemene zorgplicht.

3.5 Amfibieën, vissen en reptielen

Binnen het plangebied is uitsluitend een gering oppervlak aan matig geschikt landhabitat

voor enkele zeer algemene amfibieën aanwezig. Amfibieën van de Habitatrictlijn of overige beschermde soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt komen met zekerheid niet binnen het onderzoeksgebied voor. De bestemmingsplanwijziging en daaruit voortvloeiende herinrichting van het terrein leidt derhalve hooguit tot aantasting van landhabitat van enkele zeer algemene amfibieën waarvoor vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen geldt. Wel geldt de algemene zorgplicht. In het kader van de algemene zorgplicht zijn geen specifieke maatregelen noodzakelijk. Effecten op reptielen of vissen zijn uitgesloten omdat potentieel leefgebied geheel ontbreekt.

3.6 Overige soortgroepen

Zwaarder of strikt beschermde of bedreigde soorten uit overige soortgroepen (dagvlinders, libellen, kevers, weekdieren) worden niet op en rond de locatie verwacht omdat het terrein geen geschikt leefgebied voor dergelijke soorten bevat. Negatieve effecten op dergelijke soorten zijn derhalve uitgesloten.

4

CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

- Op het terrein van de bouwmarkt broeden Huismussen. Verblijfplaatsen van de Huismus zijn jaarrond beschermd. Nader onderzoek conform de richtlijnen van de Soortenstandaard Huismus 2.0 is noodzakelijk om vast te stellen hoeveel nesten worden aangetast en of andere beschermde gebiedsfuncties verdwijnen. Het onderzoek dient plaats te vinden onder geschikte omstandigheden door een erkend deskundige in de vorm van 2 gerichte veldbezoeken in de periode 1 april - 15 mei of 4 gerichte veldbezoeken in de periode 20 maart - 10 juni, met een minimale periode van 10 dagen tussen veldbezoeken. Volgens de huidige interpretatie van de Wet natuurbescherming door de provincie Gelderland is voor het aantasten van verblijfplaatsen altijd een ontheffing/vvgb nodig. Naar verwachting is het mogelijk om ontheffing te verkrijgen. Het garanderen van de staat van instandhouding is eenvoudig te bewerkstelligen, wel zal het wettelijk belang "volksgezondheid of openbare veiligheid" voldoende onderbouwd moeten worden.
- Er is nader onderzoek naar vaste vleermuisverblijfplaatsen in gebouwen en enkele bomen rond de bouwmarkt en foerageergebied rond de bouwmarkt. Dit dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen van het meest recente "Vleermuisprotocol" van de Gegevensautoriteit Natuur, Netwerk Groene Bureaus en Zoogdierverseniging (momenteel versie 2017). Dit houdt in 4 nachtelijke veldbezoeken in de periode 15 mei - 1 oktober onder gunstige weersomstandigheden (voor details zie Vleermuisprotocol). Het onderzoek moet bovendien worden uitgevoerd door een deskundige op het gebied van de betreffende soort of soortgroep. Mocht er sprake zijn van één of meer vaste verblijfplaatsen dan zijn mitigerende maatregelen en een ontheffing/vvgb van de provincie Gelderland nodig. Omdat er sprake is van een wettelijk belang en eventuele effecten op de staat van instandhouding eenvoudig te mitigeren/compenseren zijn kan ontheffing verkregen worden.
- Kap- en snoeiwerkzaamheden en sloop van bebouwing kunnen effect hebben op niet-jaarrond beschermde nesten van algemene broedvogels. Kap- en rooiwerkzaamheden worden bij voorkeur uitgevoerd buiten het broedseizoen. De periode oktober - half maart is hiervoor het meest geschikt omdat de kans op broedgevallen dan minimaal is. Het broedseizoen is echter geen vooraf vast te stellen periode, van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn. Bezette nesten mogen nooit aangetast of vernield worden. Bij broedgevallen dient gewacht te worden totdat de jongen het nest op eigen kracht permanent verlaten hebben.
- Negatieve effecten op groeiplaatsen, vaste verblijfplaatsen of overige beschermde gebiedsfuncties van vaatplanten, grondgebonden zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden. Nader onderzoek naar of het treffen van maatregelen anders dan de algemene zorgplicht is niet nodig ten aanzien van deze soortgroepen.
- De bouw van een woonwijk biedt legio kansen voor vogels en vleermuizen. Door tijdig met fauna rekening te houden in het ontwerp kunnen lokale populaties vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen een enorme impuls krijgen. Dit kan bovendien gunstig zijn voor toekomstige projecten doordat robuuste populaties minder gevoelig zijn voor (tijdelijke of beperkte) negatieve effecten van ingrepen in de leefomgeving.
- Ten aanzien van alle dieren en planten (beschermd of niet beschermd) geldt dat men zich dient te houden aan de algemene zorgplicht. Dit houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna naar redelijkheid zoveel mogelijk voorkomen moeten worden.
- Wanneer tijdens werkzaamheden toch beschermde soorten worden aangetroffen dienen werkzaamheden tijdelijk te worden stilgelegd en wordt contact opgenomen met een deskundige op het gebied van de betreffende soort. Overleg met de deskundige moet duidelijk maken hoe met de ontstane situatie kan worden omgegaan.

5

SAMENVATTING WETTELIJK KADER

5.1 Inleiding

In Nederland is de wetgeving omtrent de bescherming van natuurwaarden gesplitst in soortbescherming en gebiedsbescherming. De bescherming was voorheen geregeld in respectievelijk de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998. Voor houtopstanden gold de Boswet. Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden die de bovenstaande wetten vervangt. Wat betreft gebiedsbescherming is er weinig veranderd. Op het gebied van soortenbescherming hebben zich diverse wijzigingen voorgedaan. Zo zijn veel planten en vissen onder de nieuwe wet niet meer beschermd, terwijl een aantal zeldzame dagvlinders en libellen juist zijn toegevoegd. Verder is het bevoegd gezag in de meeste gevallen GS van de provincie, waar dat eerder de RVO was. De provincies hebben meer zeggenschap over het beleid, wat zich vooral uit in het feit dat er verschillen zijn in de vrijstellingslijsten van soorten waarvoor bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting of bestendig beheer en onderhoud vrijstelling geldt. Meer informatie over de Wet natuurbescherming is onder andere terug te vinden op de websites van de Rijksoverheid en de verschillende provincies.

5.2 Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming was voorheen opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998 en heeft de bescherming en instandhouding van natuurgebieden in Nederland als doel. Daartoe zijn gebieden aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn (VR-gebieden), Habitatrichtlijn (HR-gebieden) en het Verdrag van Ramsar (Wetlands). Beschermd Natuurmonumenten vervallen onder de Wet natuurbescherming omdat deze vrijwel geheel samenvallen met **Natura 2000-gebieden**. De VR- en HR-gebieden worden samengevat onder de noemer Natura 2000. Voor de Natura 2000-gebieden worden/zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor specifieke vogelsoorten of habitats. Deze kunnen van gebied tot gebied verschillen. De hierboven genoemde gebieden kunnen overlappen. Activiteiten die een negatief effect hebben op Natura 2000-gebieden zijn verboden. Dat geldt ook voor activiteiten buiten de gebieden die een negatief effect hebben binnen het gebied. Voor activiteiten is een vergunning mogelijk. Een vergunning wordt pas afgegeven wanneer een zogenaamde 'habitattoets' is doorlopen. Hieruit moet blijken dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en geen verstoring van soorten optreedt. Een vergunning wordt afgegeven door de betreffende provincie.

Het **Gelders Natuurnetwerk** (hierna **GNN**) en de **Groene Ontwikkelingszone** (hierna **GO**) komen voort uit het herdefiniëren van de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS) door de provincie Gelderland. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. In het GNN is uitsluitend sprake van een natuurbestemming. Binnen het GNN zijn ruimtelijke ontwikkelingen slechts mogelijk wanneer deze van groot algemeen of provinciaal belang zijn én er geen reële alternatieven zijn. Er geldt dan wel een compensatieverplichting om negatieve effecten teniet te doen. De GO bestaat uit 'niet-natuurlijke' elementen van de voormalige EHS zoals infrastructuur en bebouwing. In de GO liggen meer ontwikkelingsmogelijkheden voor bijvoorbeeld bedrijven. De begrenzing en doelstellingen van GNN en GO worden door de provincie vastgesteld en is in verwerkt in de omgevingsvisie en -verordening.

5.3 Soortenbescherming

Onder de Wet Natuurbescherming zijn verschillende beschermingsregimes te onderscheiden: soorten van de Vogelrichtlijn (VR), soorten van de Habitatrichtlijn (HR) en overige beschermde soorten genoemd in bijlage A behorend bij artikel 3.10 van de WNb. Daarnaast hebben provincies de vrijheid om voor bepaalde soorten uit de laatste categorie vrijstelling te verlenen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer en onderhoud. Gedetailleerde informatie over het onderdeel soortenbescherming, inclusief lijsten van beschermde soorten, is onder meer te vinden op de website van de Rijksoverheid.

5.4 Rode lijsten

Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of duidelijk achteruit zijn gegaan. Rode lijsten hebben een signaleringsfunctie en geen juridische status. Plaatsing op de lijst betekent daarom niet automatisch dat de soort beschermd is. Daarvoor is opname van de soort onder de Flora- en faunawet nodig. De Rode lijsten zijn richtinggevend voor toekomstig beleid. Van overheden en terreinbeherende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode lijsten.